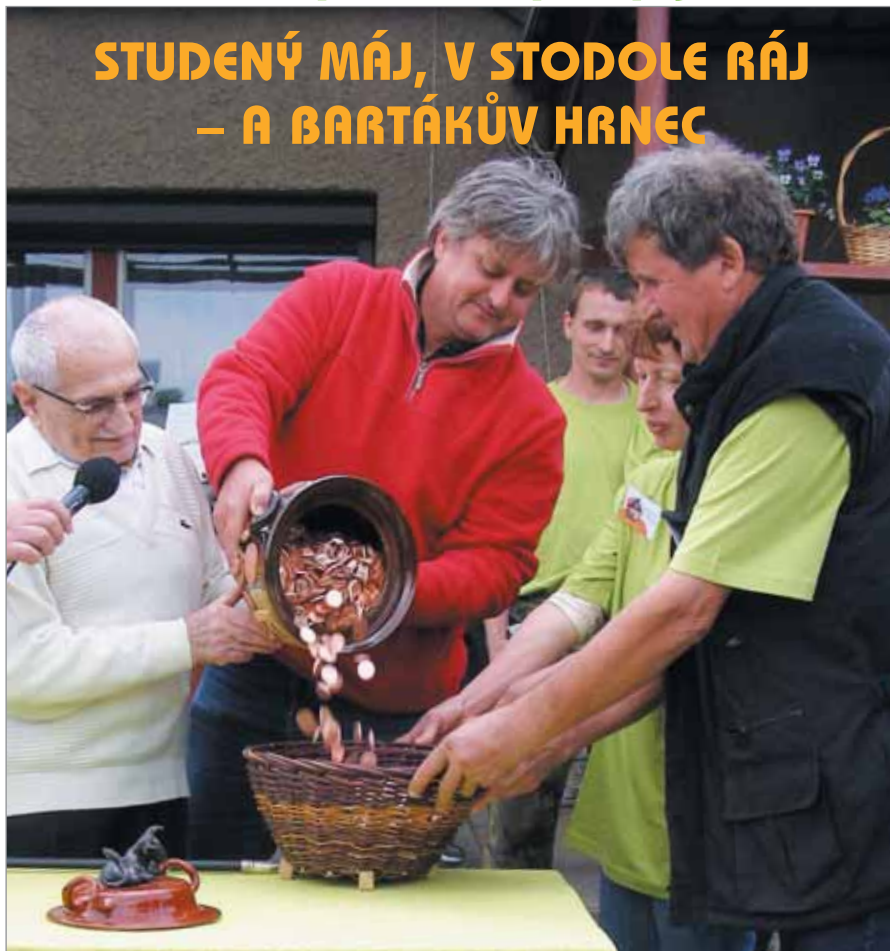

Do sbírky hrnečků přibyl jeden velký, pouze na rok

STUDENÝ MÁJ, V STODOLE RÁJ – A BARTÁKŮV HRNEC

Ing. Richard Barták a Jan Verich sypou „zlatáky“ Podstavkovým

BOZETICE 25. 5. 2013 – Slavnostní předání Bartákova hrnce a titulu „Nejlepší ekologický zemědělec za rok 2012“ se uskutečnilo na ekostatku rodiny Podstavkových a Gregorových za účasti významných osobností z oboru ekologického zemědělství, z Rychnovska i z města Borohrádek a okolí. S krátkým programem vystoupily malé mažoretky z Kostelce nad Orlicí ze skupiny Marlen, zazpívaly a zahrály děti ze ZŠ Borohrádek a na flétnu zahrála hospodářova vnučka Žanetka. Na tři sta padesát zúčastněných občanů si prohlédlo ekologické hospodářství Podstavkových. Akci v závěru navštívil i jihočeský hejtman Jiří Zimola.

Hrnc se z Vysočiny přesunul na „ekoostrov“ k Podstavkovým

Nadační fond Bartákův hrnec každoročně vyhlašuje Nejlepšího ekologického zemědělce roku. Letošního předání Hrnce, přivezeného rodinou Ing. Jana Dvorského z Olešanky, loňského oceněného ekologického zemědělce, se zúčastnil nestor ekologického zemědělství Ing. Richard Jan Barták, CSc. Rodina jej přivítala tradičně chlebem a solí. Podstavkovi a Gregorovi jsou už jedenadvacátými držiteli titulu – a putovní Bartákův hrnec vyměnil jedenadvacáté své roční působiště.

Hospodáři poblahopřál nejprve předchozí držitel Bartákova hrnce, Ing. Jan Dvorský, který ocenil marketingový přínos ceny pro jeho „kozí dvorek“ a odbyt produktů z koziho mléka. Ing. Tomáš Klejzar za Radu Svazu ekologických zemědělců PRO-BIO spolu s Ing. Františkem Chladem, správcem Regionálního centra

PRO-BIO Litomyšl ocenili hospodářovu vytrvalost, snahu a to, že je opravdu soběstačným hospodářstvím. S pochvalou hospodaření na ekostatku, který Podstavkovi každým rokem zvelebují – a neměli to lehké, když začínali opravdu téměř z ničeho

– se přidala Ing. Eva Kaplanová z kontrolní organizace KEZ, o. p. s., Chrudim a předala dárek.

Starosta Borohrádku Milan Maček zdůraznil to, že Podstavkovi ještě s jedním větším zemědělcem tu vydrželi z mnoha dalších hospodařit a starat se o krajinu. Dostavil se ředitel okresní pobočky Agrární komory Ing. Pavel Krupka, MVDr. Pernigerová, starostka obce Lída n. O., Monika Vrátilová, a také ředitel firmy Sonnentor Josef Dvořáček, pro kterou Podstavkovi pěstují biobylinky. Na slávě nechyběl Ing. Jiří Urban z ÚZPI Brno, ani Jaroslav Netík ze Spáleniště u Dobrušky, držitel Hrnce za rok 1995, který spolu s prof. Bodewijnem van Elzakerem z Bolck Institutu z Holandska nadační fond podpořil i v tomto roce.

Ing. Barták přivítal účastníky akce a připomněl krátce historii Hrnce. Akci na podporu osvěty ekologického zemědělství vymyslel před 22 lety. Potom s pomocí Jana Vericha, člena správní rady nadačního fondu, přesypal z Hrnce do ošatky dar 2000 čerstvě ražených desetikorun Ondřeji Podstavkovi a jeho rodině – přítelkyni Marii Gregorové, synu Zdeňkovi Podstavkovi a jeho ženě Veronice Gregorové. Jan Verich na závěr slavnostního aktu poděkoval Ing. Bartákovi, že tuto tradici vymyslel a popřál mu ještě mnoho zdraví k jeho 82. narozeninám, které v brzkou oslaví.

Přítomní ekologičtí zemědělci se připojili k celosvětovému protestnímu dni proti praktikám firmy Monsanto a proti genově modifikovaným plodinám, které ohrožují jejich pole. Skupinka jejich reprezentantů v čele se zástupci PRO-BIO svazu ekologických zemědělců se vyfotografovala se zemědělským náradím u protestního nápisu, Ondřej Podstavek ještě provezl plakát na traktor.

Zřejmě pod dohledem sv. Petra na předání Bartákova hrnce nepřišlo

Po slavnostním předání Hrnce se účastníci mohli občerstvit bioprodukty z biosurovin od Podstavků: biohovězím gulášem a opékaným bioprasetem (mělo hmotnost 160 kg živé váhy, ale kvalita a chuť byly opravdu skvělé, jak potvrdil řezník i kolemjdoucí hospodáři, kteří vědí, jak chutná doma vykrmené zvíře). Mnoho dalších buchet a cukroví napékaly přítelkyně a sestřenice paní Marie. Co bylo také důležité, právě nad Bozeticemi se roztrhla mračna a nepřišlo.

Návštěvníci se mohli seznámit s hospodářem vypěstovanými bylinami už zabalenými firmou Sonnentor, která zde dávala ochutnávat biočaje. ➔

➔ **Ing. Jarmila Chladová** z Litomyšle, majitelka jedné z prvních zdravých výživ, která začala s prodejem biopotravín, připravila poznávací soutěž pro děti i dospělé. Měli poznat čerstvě natrhané bylinky podle vůně i tvaru, odměnou byl sáček s biočajem. Možná bychom se už leckteří silně zapotili, kdybychom měli poznat kozlík lékařský nebo estragon. Návštěvníci kupovali produkty zdravé výživy Beruška z Kostelce n. O., zmrazené ovocné biošťávy od Jana Vericha z Turnova a biomošty z Lažan. Také kravské mléko a výrobky z něj od Jiřího Páchy šly na odbyt stejně jako kozí sýry, tvarohy a kysané nápoje od Dvorských z Olešanky.

Den otevřených vrat na ekostatek

Po slavnostním předání Hmnce a občerstvení z produktů ekohospodářství následoval Den otevřených vrat. Ondřej Podstavek provedl účastníky po hospodářství a vysvětlil zásady ekologického chovu dojníc. Dojnice nejsou uvázané, celoročně mohou na pastvu a ven na slunce, mají rohy i svá jména. Dokonce si poradí samy s telením. Telata jsou až tři měsíce na pastvě se svými matkami, než jsou od nich oddělena. Stádo dojníc si postupně vychovali od jedné kravy. Podstavka mrzí, že kvalitní biomléko končí v konvenční opočenské mlékárně. Ta se na slavnosti ale prezentovala výbornou zmrzlinou z biomléka od Podstavků.

Krávy konzumují také bylinný prach, který Podstavkům dodává firma, do níž oni dodávají byliny pro čajové směsi. Krávy jsou na byliny už zvyklé, bez bylin už jim tak šrot nechutná. Bylinky jsou léčivé, takže je to možné brát i jako prevenci.

Pohodový život podle svého přirozeného chování vedou na statku ještě slepice

Prohlídka plochy s česnekem

Jarmila Chladová se zástupkyní Sonnentoru chystají poznávací soutěž léčivých bylin.

Ondřej Podstavek spolu se synem. To je opravdu v současnosti neobvyklé. Mnoho ekologických hospodářství má buď většinu půdy s trvalými travními porosty, anebo se specializuje na pěstování rostlin. Také zelinářství nemívají tolik hektarů.

Na pěti hektarech mají zasazené bio-brambory, na hrůbcích pěstují česnek, mrkev a další kořenovou biozeleninu, nebo také červenou řepu. Ta jim vloni pomrzla, tak paní Marie doufá, že letos bude dobrá sklizeň. Zaseté mají dýně hokkaido i dýně olejné. Na dvou arech pěstují ve hrůbcích hlavně měsíček lékařský – jeho oranžovou barvu si odběratelé nemohou vynachválit –, k němu pěstují meduňku, šalvěj, sléz a další bylinky, dokonce lístky z růží, které paní Marie pěstuje, jsou také ceněné. Usušené bylinky skladují v chladícím boxu, kde je stálá teplota, než je odvezou do Čejkovic pro další zpracování firmou Sonnentor. Čaje z biobylin pak prodávají z ekostatku.

Na hrůbcích je pěstování snazší pro vjezd s traktorem a šetří i ruční práci. Ale ruční práce je dost při sběru bylin, které se sklízí průběžně, jak dozrávají. Díky hrůbkům se nemusejí k nim tolik shýbat.

Jak pravidelní čtenáři Bio vědí, v ekologickém zemědělství nesmějí používat žádná umělá hnojiva ani ochranné postřiky a zmíněné genově upravené plodiny. Hnojí se tu výzrálým hnojem a kompostem. Půda pro zeleninu se vyhnojuje každým rokem a pole s obilninami jednou za dva tři roky. Hospodáři se nelíbí ale způsob hnojení pomocí mulčování. Na velkých plochách, kde se nesklidí seno, vede k degradaci porostu a k množení myší.

Pro regulaci doprovodných rostlin (plevelů) slouží časté plečkování. Jedny radličky půdu rozhrnují a vytrhávají tak plevel, druhý typ radliček zase půdu přihmuje zpět. Prutovými branami odplevelují pole s obilím, ale musí se vyjet včas, zdůrazňoval hospodář.

a prasata. Na pastvě v Sáčově odchovávají býky na maso. Zvířata mají dostatečný výběh a pobyt na čerstvém vzduchu, jsou tedy v pohodě (jako veselá kráva na Bartákově hrnci), ale za tím je schovaná každodenní práce členů rodiny bez nároku na neděle, svátky a dovolenou.

V bohatém zastoupení pěstují na bozeticím ekostatku obilniny, traviny a jetelotrávy. Krmiva si pěstují Podstavkovi sami – patří k nim i zkrmování mléka, kterým zajišťují zvířatům přísun bílkovin a vápníku.

Polovinu půdy ze stovky hektarů vlastní anebo pronajaté zemědělské půdy zorává

➔ Letos se stal ekostatek také místem polních pokusů s žitem a svazenkou. V Bozeticích Ondřej Podstavěk opatruje dva pokusné pozemky s různým režimem pro Výzkumného ústavu pícninářského (VÚP) Troubsko.

Deset let na Bozeticích

Hospodářství Podstavkových si dar a ocenění za dobrou práci zaslouží také za vytrvalost. Letos oslavili dvacet let od začátků samostatné zemědělské činnosti a deset let na Bozeticích. Chátrající samotu na břehu Tiché Orlice, ležící na umělé vyvýšenině, proměnili do dnešního dobrého stavu. Dvěšletému stavení dali novou střechu, omítky, zevnitř přebudovali, přistavěli přednáškovou i prodejní místnost, která slouží zároveň jako výstavní síň pro hospodářovu sbírku hmečků, i kravin stále vylepšují.

Zkrátka, Bozetice jsou už nyní pohledným celkem a samostatným životaschop-

Návštěvníci se také seznámili se zemědělskou technikou – s historickými kousky

Hejtman Jihočeského kraje Jiří Zimola (vlevo) má k zemědělství dobrý vztah a zavítal na Bozetice i s rodinou.

ným organismem. Je, až na vstup elektrické energie a nafty soběstačný: chová zvířata a pěstuje si pro ně krmiva, statkovým hnojem „živí“ pole. Ekostatek je otevřen také veřejnosti. Podstavkovi prodávají své bioprodukty po objednávkách ze dvora: biovejce (4 Kč), biočaje, biomaso hovězí, vepřové i drůbeží (slepice – za 120 Kč kus), biomléko (za 15 Kč litr) a biozeleninu nebo biobrambory (staré za 10 Kč). Stojí za to se do Bozetic rozjet, nejlépe na kole po cyklostezce – ať je ekologie i v dopravě.

Hrnec bude mít v Ondřeji Podstavkovi dobrého patrona, vždyť už k němu má ve sbírce dalších tři tisíce kusů. Bartákův jen jeden! A propůjčený jen na rok. Jak říká oceněný ekozemědělec „Jsem moc rád, že jsem Bartákův hrnec dostal. Vůbec by mne to nenapadlo, že budu vybrán...“

Miroslava Vohralíková
FOTO – autorka

Sestřih z akce bude na www.youtube.com/ekotvcz, video z akce je též na www.kez.cz; záznam reportáže ČT na <http://www.ceskatelevize.cz/porady/10118379000-udalosti-v-regionech-praha/> a rozhovor s O. Podstavkem: <http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/10441287766-studio-6-vikend/213411010120526/obsah/263416-nejlepsi-ekologicky-zemedelec/>

Způsob dojení je už historický a namáhavý, ale celkem bezporuchový.